

EKSAMEN

Emnekode: SFB10413	Emnenavn: Finansregnskap, skriftlig eksamen i vurdering med analyse
Dato: 9. mai 2017	Eksamenstid: 09.00 – 13.00
Hjelpemidler: Lovsamling utarbeidet av Asbjørn O. Pedersen Kalkulator (Texas Instrument BA II Plus eller Casio FC-100V) Revisors håndbok Skattelovssamling Norges Lover Andre lovsamlinger	Faglærer: Asbjørn O. Pedersen
Om eksamensoppgaven og poengberegning: Oppgavesettet består av 7 sider inklusiv denne forsiden + vedlegg til oppgav 4. I tillegg kommer casen (case teksten og løsningsforslag til casen). Kontroller at oppgaven er komplett før du begynner å besvare spørsmålene. 5 oppgaver skal besvares og anslått tidsforbruk angir hvor mye oppgavene vil telle ved sensurering.	
Sensurfrist: 2. juni 2017 Karakterene er tilgjengelige for studenter på Studentweb senest 2 virkedager etter oppgitt sensurfrist. www.hiof.no/studentweb	

Oppgave 1, 2, 3 og 4 har med casen å gjøre, og teller til sammen 85 %.

Når du blir bedt om å vise beregninger, er det ikke tilstrekkelig kun å vise til caseløsningen. Beregninger og kommentarer skal føres inn i selve eksamensbesvarelsen.

Oppgave 1 (teller 20 %)

Ved avslutningen av regnskapet (casen) fikk du følgende opplysninger om varige driftsmidler:

	Biler	Inventar	Kontor- maskiner
Kostpris 1.1.15 (opprinnelig verdi)	600 000	180 000	160 000
Samlede av- og nedskrivninger per 1.1.15	250 000	60 000	75 000
Anskaffelser før desember 2015	240 000		
Foreløpig saldobalanse	590 000	120 000	85 000
Avskrivningsprosent p.a.	15	10	25

Avskrivningene regnes i prosent av anskaffelseskost (anskaffelsesverdi).

Om biler fikk du opplyst følgende:

I slutten av september ble det solgt en bil for kr 47 500. Det er ikke merverdiavgift på brukte biler. Denne bilen hadde en opprinnelig anskaffelsesverdi på kr 200 000 og var 1.1.2015 avskrevet med i alt kr 145 000. Det ble samtidig anskaffet en ny bil for kr 240 000.

- Vis beregningen av årets avskrivning på bilene.
- Revisor foreslår en reduksjon på avskrivningssatsen til 12,5 %. Drøft hvilken virkning endring av avskrivningssats vil ha på driftsresultat. Vis dette ved beregning.

Oppgave 2 (teller 15 %)

Bedriften i casen valgte å plassere noen midler i kortsiktige aksjer i Norsk Hydro ASA den 15.11.15. Sluttseddel fra megleren.

300 aksjer à kr 655	196 500
Kurtasje	500
	<u>197 000</u>

Børskurs 31.12.2015 er kr 750. Aksjene ble vedsatt etter de generelle reglene for omløpsmidler per 31.12.2005 til en børskurs på kr 750.

Aksjene skal nå vurderes etter de spesielle reglene i regnskapslovens § 5-8 (virkelig verdi).

- Hvordan påvirker den nye vurderingen resultat- og balanseregnskapet for 2015?

En medstudent har bokført kurtasjen som kostnad på konto 7770 *Andre driftskostnader*.

- b) Du mener selvfølgelig at dette er feil. Forklar vedkommende student hvorfor hun/han tar feil. Vis til gjeldende bestemmelser.
- c) Forklar hvordan selve aksjekjøpet har påvirket følgende størrelser i regnskapet:
1. Driftsresultatet
  2. Sum omløpsmidler
  3. Selskapets egenkapital

Oppgave 3 (teller 25 %)

Nedenfor finner du følgende nøkkeltall for bedriften i casen.

	2015	2014
Kredittid kunder	17	19
Kredittid leverandører	23	23
Lagringstid	39	41

Andre Nøkkeltall:

Likviditetsgrad 1	1,64	1,62
Likviditetsgrad 2	0,96	0,97
Arbeidskapital	1 782 550	1 671 600
Arbeidskapital/omsetning	7,6 %	8,2 %
Likviditetsreserve	1 229 915	1 500 600
Likviditetsreserve/omsetning	5,23 %	7,32 %
Totalkapitalrentabilitet	8,8 %	13,6 %
Resultatgrad	1,9 %	3,3 %
Kapitalens omløpshastighet	4,65	4,19

Vertikal analyse	2015	2014	2013
Driftsinntekter	100,0 %	100,0 %	100,0 %
Varekostnad	72,8 %	70,2 %	69,8 %
Lønn og sosiale kostnader	21,7 %	22,7 %	23,1 %
Avskrivninger	0,6 %	0,6 %	0,6 %
Andre driftskostnader	3,0 %	3,3 %	3,3 %
Sum driftskostnader	98,2 %	96,8 %	96,7 %
Driftsresultat	1,8 %	3,2 %	3,3 %

Horisontal analyse	2015	2014	2013
Driftsinntekter	130,9 %	114,0 %	100,0 %
Varekostnad	136,5 %	114,6 %	100,0 %
Lønn og sosiale kostnader	122,9 %	112,2 %	100,0 %
Avskrivninger	139,3 %	115,9 %	100,0 %
Andre driftskostnader	119,7 %	113,7 %	100,0 %
Sum driftskostnader	132,7 %	114,0 %	100,0 %
Driftsresultat	74,0 %	113,0 %	100,0 %

Drøft mulige årsaker til fallet i lønnsomhet i 2015.

Oppgave 4 (teller 25 %)

AS Falkensten Industrier er nettopp ferdig med årsregnskapet for 2016 og trenger din hjelp med å utarbeide kontantstrømoppstilling for 2016. I tillegg til balanse og resultatregnskapet finner du nødvendige tilleggsopplysninger etter regnskapstallene.

Sett opp en kontantstrømoppstilling etter den direkte metoden. Netto kontantstrømmer for investerings- og finansieringsaktiviteter er allerede fylt ut. Du skal nå beregne netto kontantstrøm for de operasjonelle aktiviteter med unntak av linje 9, som allerede er fylt ut.
Vis beregninger.

Husk: Bruk vedlegget til oppgave 4. Du skal fylle ut to eksemplarer. Dersom du ønsker en kopi selv må du fylle ut tre eksemplarer. Påfør kandidatnummer.

Balanse 31.12.	Noter	2016	2015
EIENDELER			
<i>ANLEGGSMIDLER</i>			
<i>Varige driftsmidler</i>			
Driftsbygninger		4 200 000	4 400 000
Biler, inventar etc.		1 125 200	1 201 600
Sum anleggsmidler		5 325 200	5 601 600
<i>OMLØPSMIDLER</i>			
Varebeholdninger	1	1 235 000	1 592 000
Kundefordringer		1 560 600	1 411 250
Andre fordringer		0	26 000
Kortsiktige aksjer		210 000	342 000
Bankinnskudd og kontanter		1 663 655	1 221 830
Sum omløpsmidler		4 669 255	4 593 080
SUM EIENDELER		9 994 455	10 194 680

EGENKAPITAL OG GJELD

EGENKAPITAL

Aksjekapital	3 600 000	3 600 000
Overkursfond	300 000	300 000
Annen egenkapital	937 027	974 527
Sum egenkapital	<u>4 837 027</u>	<u>4 874 527</u>

LANGSIKTIG GJELD

Utsatt skattegjeld	170 000	175 000
Banklån	2 405 000	2 460 000
Sum langsiktig gjeld	<u>2 575 000</u>	<u>2 635 000</u>

KORTSIKTIG GJELD

Leverandørgjeld	1 214 175	1 024 480
Betalbar skatt	7 500	385 000
Skyldige offentlige avgifter	2 700 753	620 793
Utbytte	0	200 000
Påløpt ferielønn	660 000	454 880
	<u>2 582 428</u>	<u>2 685 153</u>

SUM EGENKAPITAL OG GJELD	<u>9 994 455</u>	<u>10 194 680</u>
--------------------------	------------------	-------------------

Resultatregnskap 2016

Salgsinntekter	24 275 600
Gevinst ved salg bil	21 000
Beholdningsnedgang ferdige varer	-345 000
Råvarekostnad	- 15 105 000
Lønn etc.	- 7 260 400
Avskrivninger	-396 400
Diverse driftskostnader	-1 027 200
Tap på fordringer	<u>-16 000</u>
Driftsresultat	<u>146 600</u>
Renteinntekter	11 000
Mottatt utbytte	9 000

Verdifall aksjer	-40 000
Tap ved salg av aksjer	-15 000
Rentekostnader	-146 500
Ordinært resultat før skatt	- 34 900
Skattekostnad	-2 600
Årsresultat (underskudd)	- 37 500

Disponering

Avsatt utbytte	0
Overført fra annen egenkapital	37 500
	<u>37 500</u>

Note 1

Varebeholdninger

Råvarelager	260 000	272 000
Ferdigvarelager	975 000	1 320 000
	<u>1 235 000</u>	<u>1 592 000</u>

Note 2

Offentlig avgifter

Skattetrekk	201 500	147 000
Arbeidsgiveravgift	229 750	184 693
Merverdiavgift	269 503	289 100
	<u>700 753</u>	<u>620 793</u>

Tilleggsopplysninger:

- 1 Andre fordringer 31.12.2015 på kr 26 000 er forskuddsbetalte driftskostnader for 2016. Det er ingen forskuddsbetalte kostnader per 31.12.2016.
- 2 Selskapet har solgt kortsiktige aksjer i 2016. Det er ikke kjøpt aksjer i samme periode.

Oppgave 5 (teller 15 %)

Kundefordringenes pålydende verdi per 31.12.16 er kr 670 000. Avsetningen til usikre tap var 1.1.15 kr 38 000. Per 31.12.16 ble avsetningen økt til kr 45 000. Faktiske tap i 2016 var kr 90 000.

- a) Nedenfor finner du fire svaralternativer. Det første tallet i hvert alternativ gjelder kostnaden i resultatregnskapet og det andre gjelder balanseverdien. Du skal angi hvilket av de 4 – fire – alternativene som er korrekt. Du trenger ikke å vise beregninger.

- 1) kr 90 000 og kr 670 000
- 2) kr 90 000 og kr 625 000
- 3) kr 97 000 og kr 625 000
- 4) kr 97 000 og kr 670 000

Bokført verdi per 31.12.15 for en bedrifts maskiner var kr 890 000. Akkumulerte avskrivninger per 1.1.16 var kr 640 000. 3. januar 2016 ble det solgt en maskin for kr 100 000. Den hadde opprinnelig kostet kr 480 000 og gevinsten ved salget var kr 25 000. Samtidig ble det anskaffet en ny maskin for kr 560 000. Bedriften avskriver maskinene hvert år med 20 % av anskaffelsesverdien.

- b) Bedriften har beregnet avskrivningene for 2016. Nedenfor finner du 4 – fire – alternativer. Du skal angi hvilket alternativ du mener er korrekt. Du trenger ikke å vise beregningene.

- 1) kr 164 000
- 2) kr 290 000
- 3) kr 322 000
- 4) kr 514 000

Case i finansregnskap med analyse

Du har nå fått casen som skal brukes ved innlevering våren 2017.

Innlevering er senest mandag den 2. april kl. 12.00 i resepsjonen.

Casen er obligatorisk og må være bestått for å kunne gå opp til eksamen.

Du skal levere både del I og II.

Del I bygger videre på casen fra høsten 2016.

Innlevering skjer som sagt ute i resepsjonen/sentralbordet. Alle som har deltatt i gruppen skal signere på et eget vedlegg (forside) som legges ved, samt egenerklæringskjema.

Casen er eksamensrelevant i 50 % - 75 % av eksamen på den måten at man kan bli testet på casen eller få oppgaver som er av tilsvarende karakter.

Casen skal løses i grupper.

Det er ikke lov å samarbeide på tvers av gruppene. Oppdages dette vil man måtte levere inn nytt case.

Caseteksten består av **8 sider**.

I tillegg kommer vedlegg i form av regneark:

1. til del 1: den foreløpige saldobalansen per 31.12.2015
2. til del 2: skjema for kontantstrømoppstilling etter den direkte og den indirekte metoden.

Dersom du av en eller annen grunn finner tallmaterialet eller oppgavetekstene ufullstendige, bør du ta dine egne forutsetninger og notere deg disse. Forutsetninger må selvfølgelig ikke være i strid med de opplysninger som er gitt i oppgaveteksten eller gjeldende lover og regler.

Et case av denne typen kan ha flere løsninger. Besvarelsen vil avhenge av de forutsetninger som du måtte ta. Det kan med andre ord finnes flere ulike, men likevel fullt akseptable løsninger

Det anbefales at du jobber grundig med casen, men det er samtidig viktig at du også bruker tid på mer tradisjonell oppgaveløsning i emnet.

Det får neppe dramatiske følger til eksamen dersom besvarelsen din skulle lide av mindre mangler eller "feil". Spørsmålene og problemstillingene til eksamen tar sikte på å teste forståelsen av fagområdet.

Den innleverte caseløsningen vil bli kontrollert. Den vil imidlertid ikke telle ved karakterfastsettelsen.

For at caseløsningen skal bli godkjent, må det innleverte materialet ikke inneholde vesentlige mangler. Hvis innlevert caseløsning ikke blir godkjent, medfører det at man ikke får anledning til å gå opp til eksamen. Beskjed om dette vil bli gitt ganske omgående etter case innleveringen.

Og da er det bare å komme i gang ..... J

KOMMENTARER TIL DEN FORELØPIGE SALDOBALANSEN PER 31.12.2015 OG LITT GENERELT OM DE PRINSIPPER OG PRAKSIS SOM BEDRIFTEN FØLGER:

- 1 Avskrivninger regnes som sagt for **hele** måneder, avrundet til nærmeste hele måned.
- 2 Varebeholdningen 1.1.2015 var vurdert til kr 1 750 000.
- 3 Husk tilleggsopplysningene til posteringen 3 og 11 fra høsten 2016.

Noen forslag når det gjelder gangen i arbeidet.

- 1 Overføring av saldoene fra kassedagbok til den tabellariske løsningen. Dette skal være "automatisert" dersom du løser oppgaven i Excel.
- 2 Foreta tabellarisk årsoppgjør. Beregninger vises.
- 3 Resultatregnskap for 2015 og balanse per 31.12.2015 stilles opp i henhold til regnskapslovens bestemmelser.
- 4 Fullstendige lønnsomhetsanalyser for bedriften gjennomføres i den grad tallmaterialet tillater det.
- 5 Balanseanalyse (likviditet, finansiering og soliditet).
- 6 Kontantstrømoppstilling etter den indirekte eller den direkte metoden. Beregninger vises. Kontantstrømoppstillingen utarbeides på grunnlag av balansetallene per 31.12.2015 (UB) og 31.12.2014 (IB) samt resultatregnskapet for 2015 slik du har stilt opp regnskapet etter regnskapsloven. Se pkt. 3 ovenfor.
- 7 Du bør legge vekt på kommentarer samt å notere deg henvisninger til regnskapsloven og NRS.
- 8 Hvis du gjør forutsetninger, er det viktig at du noterer deg disse.

Tilleggsopplysninger i tilknytning til analysen (Analysen gjør seg selv i regnearket):

- 1 Av den avgiftspliktige omsetningen er 90 % kredittomsetning.
- 2 Alle varekjøp skjer på kreditt. Inngående merverdiavgift på varekjøp i 2015 utgjør kr 3 390 000.
- 3 Det ble tatt opp nytt banklån på kr 60 000 i forbindelse med bilkjøpet.
- 4 Andre fordringer på kr 15 000 per 31.12.2014 er forskuddsbetalt forsikring.

Noen nøkkeltall for 2004

AS Nor-Interiør har utarbeidet et utvalg nøkkeltall for 2013 og 2014. Disse oppgis nedenfor.

CASE I FINANSREGNSKAP MED ANALYSE VÅREN 2017

Noen av tallene lar seg kontrollere.

	2013	2014
Egenkapitalprosent	38,7 %	39,6 %
Gjeldsgrad	1,59	1,53
Finansieringsgrad 1	0,27	0,25
Finansieringsgrad 2	1,60	1,62
Likviditetsgrad 1	1,60	1,62
Likviditetsgrad 2	1,04	0,97
Kreditt-tid kunder (hele dager)	20	19
Kreditt-tid leverandører (hele dager)	28	23
Lagringstid for varelageret (hele dager)	35	41
Totalrentabilitet	15 %	13,6 %
Resultatgrad	3,3 %	3,3 %
Kapitalens omløpshastighet	4,41	4,19
Egenkapitalrentabilitet	40,0	34,2
Bruttofortjeneste i prosent	30,3	29,8
Dekningsgrad	30,3	29,8

Opplysninger til årsoppgjøret per 31.12.15:

A Mottatt kontoutdrag fra banken viser følgende saldoer per 31.12.15 på bankkontoene:

Bankinnskudd (konto 1920)	844 415	Debetsaldo
Trekkinnskudd (konto 1950)	169 500	Debetsaldo

Saldolister over kunder og leverandører viser disse saldoene per 31.12.15:

Kundefordringer	1 436 500	Debetsaldo
Leverandørgjeld	1 474 250	Kreditsaldo

De oppgitte saldoene er etter at alle posteringene (også årsoppgjørsposteringene) er foretatt. Du må kontrollere at saldoene stemmer med dine tall.

B Opplysninger om varige driftsmidler

	Biler	Inventar	Kontormaskiner
Kostpris 1.1.15 (opprinnelig verdi)	600 000	180 000	160 000
Samlede av- og nedskrivninger per 1.1.15	250 000	60 000	75 000
Anskaffelser før desember 2015	240 000		
Foreløpig saldobalanse	590 000	120 000	85 000
Avskrivningsprosent p.a.	15	10	25

Avskrivningene regnes i prosent av kostpris (anskaffelsesverdi).

I slutten av september ble det solgt en bil for kr 47 500 (se saldobalanse). Det er ikke merverdiavgift på brukte biler. Denne bilen hadde en opprinnelig anskaffelsesverdi på kr 200 000 og var 1.1.2015 avskrevet med i alt kr 145 000. Det ble samtidig anskaffet en ny bil for kr 240 000. Se oppstilling ovenfor.

30.11.15 ble det anskaffet nytt datautstyr. Jf. postering nr. 2 blant de bilagene som du har ført innledningsvis.

C Bedriften har foretatt vareopptelling per 31.12. Varebeholdningen har en anskaffelsesverdi på kr 1 900 000 totalt. Opptellingen omfatter varer som må selges til redusert pris. Anskaffelsesverdien for disse varene er kr 50 000, mens forventet salgsverdi er kr 20 000 ekskl. mva. Bedriften regner med 20 % salgskostnader beregnet av salgsverdi ekskl. mva.

Se dessuten postering nr. 11.

D Bedriften har plassert noen ledige midler i Norsk Hydro ASA. Børskurs 31.12.2015 er kr 750. Aksjene skal verdsettes etter de generelle reglene for omløpsmidler.

CASE I FINANSREGNSKAP MED ANALYSE VÅREN 2017

- E Ved gjennomgang av kunderskontroen har bedriften funnet noen kundefordringer som må anses som svært usikre. Av den grunn settes avsetning tap på fordringer til kr 25 000 per 31.12.2015.
- F Selskapet har kun *en* post i utenlandsk valuta per 31.12.15. Jf. postering nr. 6 Kursen på danske kroner er 105 per 31.12.15.
- G Betalbar skatt for 2015 er beregnet til kr 150 000. Utsatt skattegjeld per 31.12.2015 settes til kr 60 000.
- H Styret foreslår at det avsettes kr 100 000 til utbytte for 2015 dersom dette er mulig. Hvis det foreslåtte utbyttet er for stort, reduserer du utbyttet tilstrekkelig. Avrund i så fall utbyttet nedover til hele 10 000 kroner.
- I Eventuelt restoverskudd overføres annen egenkapital.

Del 2   Kontantstrømoppstilling

AS NOR-INTERIØR er nettopp ferdig med årsregnskapet for 2015 (del I som du har gjort ferdig) og trenger din hjelp med å utarbeide kontantstrømoppstilling for 2015 basert på det årsoppgjøret du har gjort.

Bruk vedlegg (underfaner i regnearket) når du løser denne oppgaven.

Du skal levere inn kontantstrømoppstillingen med nødvendige beregninger.

På de neste sidene følger resultatregnskapet for 2014 samt balansen per 31.12.2013 og per 31.12.2014.

Du finner også kontantstrømoppstillingen for 2014

I praksis står alltid det siste regnskapsåret i venstre kolonne og fjorårets tall til høyre.

ÅRSREGNSKAPET FOR 2015

Balanse 31.12.	2015	2014	2013
EIENDELER			
Varige driftsmidler			
Biler, inventar etc.		555 000	600 000
Sum anleggsmidler		555 000	600 000
Omløpsmidler			
Varebeholdning	1 750 000	1 500 000	
Kundefordringer	1 104 700	1 250 000	
Andre fordringer	15 000		
Kortsiktige aksjer			
Kontanter og bankinnskudd	1 500 600	1 507 600	
Sum omløpsmidler	4 370 300	4 257 600	
SUM EIENDELER	4 925 300	4 857 600	
EGENKAPITAL OG GJELD			
Egenkapital			
Aksjekapital	1 000 000	1 000 000	
Annen egenkapital	948 500	877 600	
Sum egenkapital	1 948 500	1 877 600	
Langsiktig gjeld			
Utsatt skattegjeld	88 100	100 000	
Banklån	190 000	225 000	
Sum langsiktig gjeld	278 100	325 000	
Kortsiktig gjeld			
Leverandørgjeld	1 156 000	1 105 000	
Betalbar skatt	195 000	225 000	
Skyldige offentlige avgifter ¹	525 000	500 000	
Annen kortsiktig gjeld ²	822 700	825 000	
Sum kortsiktig gjeld	2 698 700	2 655 000	
SUM EGENKAPITAL OG GJELD	4 925 300	4 857 600	

CASE I FINANSREGNSKAP MED ANALYSE VÅREN 2017

1 Skyldige offentlige avgifter	2015	2014	2013
Skattetrekk		145 000	140 000
Skyldig merverdiavgift		227 100	213 500
Skyldig arbeidsgiveravgift		93 300	90 000
Påløpt arbeidsgavgift på feriepenger		59 600	56 500
		<u>525 000</u>	<u>500 000</u>

2 Annen kortsiktig gjeld			
Avsatt utbytte		400 000	425 000
Påløpt feriepenger		422 700	400 000
		<u>822 700</u>	<u>825 000</u>

Resultatregnskap	2015	2014
Salgsinntekter		20 500 000
Gevinst ved salg av bil		
Varekostnad		– 14 390 000
Lønn etc.		– 4 660 000
Avskrivninger		– 125 000
Andre kostnader		– 675 000
Driftsresultat	<u></u>	<u>650 000</u>
Renteinntekter		17 500
Andre finansinntekter		
Rentekostnader		– 13 500
Andre finanskostnader		
Ordinært resultat før skatt		654 000
Skattekostnad		– 183 100
Årsoverskudd	<u></u>	<u>470 900</u>
Styrets forslag til disponering		
Avsatt utbytte		400 000
Overført annen egenkapital		70 900
	<u></u>	<u>470 900</u>

DEN DIREKTE METODEN – 2015

<i>Kontantstrømmer fra operasjonelle aktiviteter</i>		
1	Innbetalinger fra salg av varer og tjenester	20 645 300
2	Innbetalinger knyttet til royalty, kommisjoner o.l.	
3	Utbetalinger for varer og tjenester for videresalg og eget forbruk	-15 279 000
4	Utbetalinger til ansatte, arbeidsgiveravgift, skattetrekk mv.	-4 625 900
5	Innbetalinger av utbytte	
6	Innbetalinger av renter	17 500
7	Utbetalinger av renter	-13 500
8	Utbetalinger av skatter og offentlige avgifter	-211 400
9	Innbetalinger ved salg av verdipapirer for kortsiktige handelsformål	
10	Utbetalinger ved kjøp av verdipapirer for kortsiktige handelsformål	
11	Netto kontantstrøm fra operasjonelle aktiviteter	533 000
<i>Kontantstrømmer fra investeringsaktiviteter</i>		
27	Innbetalinger ved salg av varige driftsmidler	
28	Utbetalinger ved kjøp av varige driftsmidler	-80 000
29	Innbetalinger ved salg av aksjer og andeler i andre selskaper	
30	Utbetalinger ved kjøp av aksjer og andeler i andre selskaper	
31	Innbetalinger ved salg av andre investeringer	
32	Utbetalinger ved kjøp av andre investeringer	
33	Netto kontantstrøm fra investeringsaktiviteter	-80 000
<i>Kontantstrømmer fra finansieringsaktiviteter</i>		
34	Innbetalinger ved opptak av ny langsiktig gjeld	
35	Innbetalinger ved opptak av ny kortsiktig gjeld	
36	Utbetalinger ved nedbetaling av langsiktig gjeld	-35 000
37	Utbetalinger ved nedbetaling av kortsiktig gjeld	
38	Netto endring i kassekreditt	
39	Innbetalinger av egenkapital	
40	Tilbakebetalinger av egenkapital	
41	Utbetalinger av utbytte/privatuttak	-425 000
42	Innbetalinger av aksjonærbidrag	
43	Innbetalinger av konsernbidrag	
44	Utbetalinger av konsernbidrag	
45	Netto kontantstrøm fra finansieringsaktiviteter	-460 000
46	Virkning av valutakursendringer på kontanter o.l.	
47	Netto endring i kontanter og kontantekvivalenter (Sum 11+33+45+46)	-7 000
48	Beholdning av kontanter o.l. ved periodens begynnelse	1 507 600
49	Beholdning av kontanter o.l. ved periodens slutt (Sum 47 + 48)	1 500 600

DEN INDIREKTE METODEN – 2015

<i>Kontantstrømmer fra operasjonelle aktiviteter</i>		
12	Resultat før skattekostnad	654 000
13	Periodens betalte skatt	-225 000
14	Tap/gevinst ved salg av anleggsmidler	
15	Ordinære avskrivninger	125 000
16	Nedskrivning anleggsmidler	
17	Verdiendring aksjer	
18	Tap/gevinst ved salg av aksjer	
19	Endring i varelager	-250 000
20	Endring i kundefordringer	145 300
21	Endring i leverandørgjeld	51 000
22	Effekt av valutakursendringer	
23	Endring i andre tidsavgrensningsposter	32 700
24	Innbetalinger ved salg av verdipapirer for kortsiktige handelsformål	
25	Utbetalinger ved kjøp av verdipapirer for kortsiktige handelsformål	
26	Netto kontantstrøm fra operasjonelle aktiviteter	533 000
<i>Kontantstrømmer fra investeringsaktiviteter</i>		
27	Innbetalinger ved salg av varige driftsmidler	
28	Utbetalinger ved kjøp av varige driftsmidler	-80 000
29	Innbetalinger ved salg av aksjer og andeler i andre selskaper	
30	Utbetalinger ved kjøp av aksjer og andeler i andre selskaper	
31	Innbetalinger ved salg av andre investeringer	
32	Utbetalinger ved kjøp av andre investeringer	
33	Netto kontantstrøm fra investeringsaktiviteter	-80 000
<i>Kontantstrømmer fra finansieringsaktiviteter</i>		
34	Innbetalinger ved opptak av ny langsiktig gjeld	
35	Innbetalinger ved opptak av ny kortsiktig gjeld	
36	Utbetalinger ved nedbetaling av langsiktig gjeld	-35 000
37	Utbetalinger ved nedbetaling av kortsiktig gjeld	
38	Netto endring i kassekreditt	
39	Innbetalinger av egenkapital	
40	Tilbakebetalinger av egenkapital	
41	Utbetalinger av utbytte/privatuttak	-425 000
42	Innbetalinger av aksjonærbidrag	
43	Innbetalinger av konsernbidrag	
44	Utbetalinger av konsernbidrag	
45	Netto kontantstrøm fra finansieringsaktiviteter	-460 000
46	Virkning av valutakursendringer på kontanter o.l.	
47	Netto endring i kontanter og kontantekvivalenter (26+33+45+46)	-7 000
48	Beholdning av kontanter o.l. ved periodens begynnelse	1 507 600
49	Beholdning av kontanter o.l. ved periodens slutt (Sum 47 + 48)	1 500 600

Vedlegg til oppgave 4 - Den direkte metoden

<i>Kontantstrømmer fra operasjonelle aktiviteter</i>	
1 Innbetalinger fra salg av varer og tjenester	
2 Innbetalinger knyttet til royalty, kommisjoner o.l.	
3 Utbetalinger for varer og tjenester for videresalg og eget forbruk	
4 Utbetalinger til ansatte, arbeidsgiveravgift, skattetrekk mv.	
5 Innbetalinger av utbytte	
6 Innbetalinger av renter	
7 Utbetalinger av renter	
8 Utbetalinger av skatter og offentlige avgifter	
9 Innbetalinger ved salg av verdipapirer for kortsiktige handelsformål	77 000
10 Utbetalinger ved kjøp av verdipapirer for kortsiktige handelsformål	
11 Netto kontantstrøm fra operasjonelle aktiviteter	
<i>Kontantstrømmer fra investeringsaktiviteter</i>	
27 Innbetalinger ved salg av varige driftsmidler	81 000
28 Utbetalinger ved kjøp av varige driftsmidler	-180 000
29 Innbetalinger ved salg av aksjer og andeler i andre selskaper	
30 Utbetalinger ved kjøp av aksjer og andeler i andre selskaper	
31 Innbetalinger ved salg av andre investeringer	
32 Utbetalinger ved kjøp av andre investeringer	
33 Netto kontantstrøm fra investeringsaktiviteter	-99 000
<i>Kontantstrømmer fra finansieringsaktiviteter</i>	
34 Innbetalinger ved opptak av ny langsiktig gjeld	
35 Innbetalinger ved opptak av ny kortsiktig gjeld	
36 Utbetalinger ved nedbetaling av langsiktig gjeld	-55 000
37 Utbetalinger ved nedbetaling av kortsiktig gjeld	
38 Netto endring i kassekreditt	
39 Innbetalinger av egenkapital	
40 Tilbakebetalinger av egenkapital	
41 Utbetalinger av utbytte/privatuttak	-200 000
42 Innbetalinger av aksjonærbidrag	
43 Innbetalinger av konsernbidrag	
44 Utbetalinger av konsernbidrag	
45 Netto kontantstrøm fra finansieringsaktiviteter	-255 000
46 Virkning av valutakursendringer på kontanter o.l.	
Netto endring i kontanter og kontantekvivalenter (Sum 47+48)	441 825
48 Beholdning av kontanter o.l. ved periodens begynnelse	1 221 830
49 Beholdning av kontanter o.l. ved periodens slutt (Sum 47 + 48)	1 663 655

		Saldobalanse		Oppgjørsposteringer		Resultat		Balanse	
1230	Biler	590 000			124 000			466 000	
1250	Inventar	120 000			18 000			102 000	
1280	Kontormaskiner	121 000			40 750			80 250	
1460	Varebeholdning	1 750 000		136 000				1 886 000	
1500	Kundefordringer	1 436 500						1 436 500	
1570	Andre kortsiktige fordringer								
1580	Avsetning tap på fordringer		40 000	15 000					25 000
1740	Forskuddsbetalte kostnader			20 000				20 000	
1810	Kortsiktige aksjer	197 000						197 000	
1900	Kontanter	19 000						19 000	
1920	Bankinnskudd	844 415						844 415	
1950	Trekkinnskudd	169 500						169 500	
2000	Aksjekapital		1 000 000						1 000 000
2050	Annen egenkapital		948 500		212 300				1 160 800
2120	Utsatt skattegjeld		88 100	28 100					60 000
2240	Banklån		210 000						210 000
2400	Leverandørgjeld		1 477 250	3 000					1 474 250
2500	Betalbar skatt		800		149 200				150 000
2600	Skattetrekk		161 000						161 000
2700	Utgående merverdiavgift		0						0
2710	Inngående merverdiavgift	0							0
2740	Oppgjørskonto merverdiavgift		239 720						239 720
2770	Skyldig arbeidsgiveravgift		103 625						103 625
2780	Påløpt arbeidsgiveravgift		66 270						66 270
2800	Avsatt utbytte				100 000				100 000
2940	Påløpt ferielønn		470 000						470 000
2960	Skyldige kostnader								0
3000	Avgiftspliktig omsetning		23 516 400				23 516 400		
3800	Salg av brukt bil		47 500	32 500			15 000		

4300	Varekjøp	17 274 120			136 000	17 138 120			
5000	Lønn	3 975 000				3 975 000			
5010	Ferielønn	477 000				477 000			
5400	Arbeidsgiveravgift	627 730				627 730			
5990	Andre personalkostnader	27 100				27 100			
6000	Avskrivninger			150 250		150 250			
6300	Husleie	180 000				180 000			
6340	Lys og varme	95 000				95 000			
6500	Driftsmidler (kostpris < 15 000)	24 000				24 000			
6600	Vedlikehold bygning					0			
6700	Revisjonshonorarer	25 000				25 000			
6800	Kontorkostnader	45 500				45 500			
6900	Telefon og porto	20 150				20 150			
7000	Bilkostnader	118 000				118 000			
7300	Salgskostnader	92 100				92 100			
7500	Forsikring	66 000			20 000	46 000			
7770	Bank- og kortgebyrer	4 350				4 350			
7790	Andre driftskostnader	32 600				32 600			
7830	Tap på fordringer	42 500			15 000	27 500			
8050	Renteinntekter		15 000				15 000		
8060	Kursvinning valuta				3 000		3 000		
8070	Mottatt aksjeutbytte					0			
8080	Verdiøkning aksjer					0			
8100	Verdireduksjon aksjer					0			
8150	Rentekostnader	10 600				10 600			
8160	Kurstap valuta								
8300	Betalbar skatt			149 200		149 200			
8320	Endring i utsatt skatt				28 100		28 100		
8920	Avsatt utbytte			100 000		100 000			
8960	Overført annen egenkapital			212 300		212 300			
	Saldobalanse	28 384 165	28 384 165	846 350	846 350	23 577 500	23 577 500	5 220 665	5 220 665

Varebeholdning

	Kurante	Ukurante	
	varer	varer	SUM
Anskaffelsesverdi	1 850 000	50 000	1 900 000
Varer fra Mosjøen Trevare	20 000		
Antatt salgsverdi		20 000	
20 % salgskostnader		4 000	
Balanseverdi 31.12.2015	1 870 000	16 000	1 886 000

Leverandørgjeld i danske kroner

Dansk Design	60 000	DKK
Bokført verdi	66 000	NOK
Verdi 31.12.	63 000	
Kursgevinst	3 000	

Forsikring

Betalt forsikring for perioden 1.11.15 til 30.4.2016	30 000
Forskuddsbetalt for 2016	20 000

**Sammendrag
resultatregnskap**

Salgsinntekter	23 516 400	20 500 000
Gevinst ved salg av bil	15 000	
Varekostnad	17 138 120	14 390 000
Lønn etc.	5 106 830	4 660 000
Avskrivninger	150 250	125 000
Andre kostnader	710 200	675 000

Sum driftskostnader	23 105 400	23 105 400	19 850 000	19 850 000
Driftsresultat		426 000		650 000
Renteinntekter		15 000		17 500
Andre finansinntekter		3 000		
Rentekostnader		-10 600		-13 500
Andre finanskostnader		0		
Ordinært resultat før skatt		433 400		654 000
Skattekostnad		-121 100		-183 100
Årsoverskudd		312 300		470 900
Avsatt utbytte		100 000		400 000
Overført annen egenkapital		212 300		70 900
		312 300		470 900

Balanse 31.12.	2015	2014	2013
EIENDELER			
Varige driftsmidler			
Biler, inventar etc.	648 250	555 000	600 000
Sum anleggsmidler	648 250	555 000	600 000
Omløpsmidler			
Varebeholdning	1 886 000	1 750 000	1 500 000
Kundefordringer	1 411 500	1 104 700	1 250 000
Andre fordringer	20 000	15 000	

Kortsiktige aksjer	197 000		
Kontanter og bankinnskudd	1 032 915	1 500 600	1 507 600
Sum omløpsmidler	4 547 415	4 370 300	4 257 600
SUM EIENDELER	5 195 665	4 925 300	4 857 600

EGENKAPITAL OG GJELD

Egenkapital

Aksjekapital	1 000 000	1 000 000	1 000 000
Annen egenkapital	1 160 800	948 500	877 600
Sum egenkapital	2 160 800	1 948 500	1 877 600

Langsiktig gjeld

Utsatt skattgjeld	60 000	88 100	100 000
Banklån	210 000	190 000	225 000
Sum langsiktig gjeld	270 000	278 100	325 000

Kortsiktig gjeld

Leverandørgjeld	1 474 250	1 156 000	1 105 000
Betalbar skatt	150 000	195 000	225 000
Skyldige offentlige avgifter ¹	570 615	525 000	500 000
Annen kortsiktig gjeld ²	570 000	822 700	825 000
Sum kortsiktig gjeld	2 764 865	2 698 700	2 655 000
SUM EGENKAPITAL OG GJELD	5 195 665	4 925 300	4 857 600

Totalkapitalens avkastning	444 000	667 500
RTK	8,8 %	13,6 %

1 Skyldige offentlige avgifter

Skattetrekk	161 000	145 000	140 000
Skyldig merverdiavgift	239 720	227 100	213 500
Skyldig arbeidsgiveravgift	103 625	93 300	90 000
Påløpt arbeidsgiveravgift på feriepenger	66 270	59 600	56 500
	<u>570 615</u>	<u>525 000</u>	<u>500 000</u>

2 Annen kortsiktig gjeld

Avsatt utbytte	100 000	400 000	425 000
Påløpt feriepenger	470 000	422 700	400 000
	<u>570 000</u>	<u>822 700</u>	<u>825 000</u>

	2015	2014	2013
Totalkapital	5 195 665	4 925 300	4 857 600
Egenkapital	2 160 800	1 948 500	1 877 600
Total gjeld	3 034 865	2 976 800	2 980 000
Omløpsmidler	4 547 415	4 370 300	4 257 600
Anleggsmidler	648 250	555 000	600 000
Kortsiktig gjeld	2 764 865	2 698 700	2 655 000
Langsiktig finansiering	2 430 800	2 226 600	2 202 600
Mest likvide omløpsmidler	2 661 415	2 620 300	2 757 600
Driftsinntekter	23 516 400	20 500 000	
Varelager	1 886 000	1 750 000	1 500 000

Egenkapitalprosent	41,6 %	39,6 %	38,7 %
Arbeidskapital	1 782 550	1 671 600	1 602 600
Finansieringsgrad 1	0,27	0,25	0,27
Finansieringsgrad 2	1,64	1,62	1,60
Gjeldsgrad	1,40	1,53	1,59
Arbeidskapital i % av varer	94,5 %	95,5 %	106,8 %

Varekjøp	17 274 120	14 640 000
Merverdiavgift	3 390 000	3 660 000
Varekjøp inkl. mva.	20 664 120	18 300 000

Salgsinntekter	23 516 400	20 500 000
Merverdiavgift	5 879 100	5 125 000
	29 395 500	25 625 000

Kreditsalg	90 %	90 %
------------	------	------

Varekostnader	17 138 120	14 390 000
---------------	------------	------------

Gjennomsnittlig varelager	1 818 000	1 625 000
Gj.snt. kunder	1 258 100	1 177 350
Gj.snt. leverandører	1 315 125	1 130 500

Lagringstid	39	41	35
Kredittid kunder	17	19	20
Kredittid leverandører	23	23	28

Likviditetsgrad 1	1,64	1,62	1,60
Likviditetsgrad 2	0,96	0,97	1,04
Arbeidskapital/omsetning	7,6 %	8,2 %	

Totalkapitalens avkastning	444 000	667 500
Egenkapitalens avkastning	433 400	654 000
Gjennomsnittlig TK	5 060 483	4 891 450
Gjennomsnittlig EK	2 054 650	1 913 050
Gjennomsnittlig gjeld	3 005 833	2 978 400
Lånerenter	10 600	13 500
Driftsinntekter	23 516 400	20 500 000
Varekostnader	17 138 120	14 390 000
R_{TK}	8,8 %	13,6 %
R_{EK}	21,1 %	34,2 %
Resultatgrad	1,9 %	3,3 %
Kapitalens omløpshastighet	4,65	4,19
Lånerente = r	0,35 %	0,45 %
Dekningsbidrag	6 378 280	6 110 000
Dekningsgrad	27,1 %	29,8 %